

Täysistunto

Tiistai 14.4.2026 klo 14.00—19.18

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijä-tuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 3/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.33 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään onkin monta maa- ja metsätaloutta koskevaa asiaa käsittelyssä täällä salissa. Niin tämä seuraavakin on. Esittelen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä koskien maatalouden tukijärjestelmien toimeenpanoa, viljelijätukia sekä maaseudun kehittämisen korvauksia. Esityksen keskeisenä tavoitteena on selkeyttää tukijärjestelmien hallinnointia, yhtenäistää tukiehtoja ja keventää sekä viljelijöiden että hallinnon taakkaa. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Kyse on pitkälti käytännön toimivuuden parantamisesta. Sääntelyä täsmennetään niiltä osin, joissa nykykäytännössä on ilmennyt epäselvyyksiä tai hallinnollista kuormitusta.

Keskeinen muutos koskee kuntien toimivaltaa. Lakiin kirjataan selkeästi, että kunta tekee päätöksen tukihakemusten yhdistämisestä silloin, kun samaa kokonaisuutta on haettu usealla hakemuksella mutta kyse on tosiasiallisesti vain yhdestä maatilasta. Valiokunta korostaa, että tämä ei muuta maatilaa vaan selkeyttää toimivaltaa ja varmistaa EU-lainsäädännön yhdenmukaisen soveltamisen. Yhdenmukainen tulkinta on tärkeää sekä viljelijöiden yhdenvertaisuuden että EU-rahoituksen turvaamisen kannalta. Valiokunta ehdottaa lisäksi, että kunnan päätös hakemusten yhdistämisestä ulotetaan kattamaan myös eräät elinvoimakusten myöntämät tuet. Tämä on perusteltua, koska samat pellot ja eläimet ovat useiden tukien perusteena. Ratkaisu vähentää päällekkäistä hallintoa ja selkeyttää tukien käsittelyä myös viljelijän näkökulmasta.

Esityksessä tehdään myös muita tärkeitä muutoksia:

Ensinnäkin tukikelpoisen alan hallintaa koskevaa sääntelyä täsmennetään. Jatkossa tukikelpoisen alan tulee olla aktiiviviljelijän hallinnassa koko hakemuksen jättöajan viimei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

sestä päivästä sen muutospäivään asti. Tämä yhdenmukaistaa käytäntöjä eri tukimuotojen välillä ja lisää selkeyttä hakijoille.

Toiseksi pysyvän nurmen ennallistamistavoitteen kynnystä muutetaan. Ennallistamismenettely otetaan jatkossa käyttöön vasta, jos pysyvän nurmen ala vähenee yli 10 prosenttia vuoden 2018 viitealaan verrattuna nykyisen 5 prosentin sijaan. Valiokunta pitää muutosta erittäin kannatettavana, sillä se keventää viljelijöiden velvoitteita ilman, että ympäristötavoitteista tingitään kohtuuttomasti.

Kolmanneksi ympäristökorvauksiin liittyvää hallinnollista tarkastusta aikaistetaan. Tarkastus tehdään jatkossa ennen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksua. Tämä vähentää riskiä takaisinperintään ja parantaa ennakoitavuutta viljelijän kannalta.

Valiokunta on lisäksi täsmentänyt sääntelyä viranomaisen alueellisen toimivallan osalta. Jos hakemuksia yhdistetään ja maatilat sijaitsevat usean kunnan alueella, toimivaltainen kunta määräytyy jatkossa sen perusteella, missä suurin osa pelloista sijaitsee. Tämä lisää selkeyttä ja ehkäisee tulkintaongelmia.

Kokonaisuutena esitys vahvistaa maataloustukijärjestelmän selkeyttä, oikeudenmukaisuutta ja toimivuutta. Samalla se vähentää hallinnollista taakkaa ja tukee viljelijöiden arkea käytännön tasolla.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lakiehdotukset mietinnössä esitetyllä tavalla. Valiokunta on yksimielinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.37 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on luonteeltaan hiljainen mutta hyvin kriittinen huoltovarmuudelle. Sillä varmistetaan, että maatalouden EU- ja kansalliset tukijärjestelmät toimivat oikein, ajantasaisesti ja luotettavasti ja että meillä on suomalaista ruokaa myös tulevana vuosikymmeninä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt esityksen antaen sille tarpeelliset tarkennukset, ja siksi esitys on nyt entistäkin parempi.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä emme vain toimeenpane jotain EU:sta meille annettua. Ensinnäkin tavoitteena on selkeyttää kuntien toimivaltaa tukihakemusten yhdistämisessä niissä tilanteissa, joissa hakijat on katsottava yhdeksi tilaksi. Tämä estää sen, että sama tila päätyisi kahden eri viranomaisen ristiriitaisiin ratkaisuihin. Toiseksi esityksessä täsmennetään, että tukikelpoisen maa-alan tulee olla viljelijän hallinnassa paitsi hakupäivänä myös aina hakemuksen viimeiseen muokkauspäivään saakka. Tämä on tärkeä täsmennys, koska se yhdenmukaistaa sääntelyä ja vähentää tilanteita, joissa viljelijät menettävät tukioikeuksia teknisten tulkintaerojen vuoksi. Kolmanneksi, ympäristösopimukseen liittyvä hallinnollinen tarkastuskäynti siirretään tehtäväksi nykyistä aikaisemmin, jo ennen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksua, mikä ehkäisee takaisinperintöjä ja turvaa viljelijän asemaa. Uudistus on tältä osin monipuolinen ja kaivattu. Selkeät pelisäännöt vähentävät ristiriitoja ja yllätyksiä ja tekevät siten suomalaisen ruoan tuottamisesta helpompaa.

Arvoisa puhemies! Näin lueteltuna nämä muutokset voisivat tuntua hallinnollisilta, mutta taustalla on paljon suurempi merkitys. Kotimainen ruoantuotanto on osa Suomen huoltovarmuuden ydintä. Se on osa sitä perustaa, joka ei näy otsikoissa riittävästi mutta jonka puuttumisen huomaisimme yhdessä päivässä kriisin keskellä. Jos tukijärjestelmät eivät toimi, jos hallinnon viiveet kasvavat tai jos viljelijät eivät voi luottaa sääntöihin, vaikutukset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

näkyvät nopeasti pellolla, tuotannossa ja investoinneissa. Kun investoinnit pysähtyvät, myös huoltovarmuus heikkenee. Sanon tämän nyt hyvin suoraan: ilman viljelijää ei ole ruokaa, ja ilman ruokaa ei ole myöskään arjen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tukee kotimaisen ruokaketjun jatkuvuutta. Se helpottaa tilojen hallinnollista taakkaa, vahvistaa tukijärjestelmän ennustettavuutta ja varmistaa sen, että tuet kohdistuvat oikein ja oikea-aikaisesti. Tämä on edellytys sille, että maaseudulla syntyisi investointeja, työpaikkoja ja elinvoimaa. Siksi tämä esitys ei ole vain tukijärjestelmien tekninen päivitys. Se on pieni mutta huoltovarmuuden kannalta välttämätön palanen suomalaisen ruoantuotannon turvaamisessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

17.41 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hänninen tuossa edellä totesi pistämättömästi, että kotimainen ruoantuotanto on huoltovarmuuden ydintä ja ilman viljelijää ei ole ruokaa ja ilman ruokaa ei ole arjen turvallisuutta. Oli niin hienosti sanottu, että tämän halusin toistaa.

Tämä Euroopan unionin yhteinen uusi maatalouspolitiikka on edelliseen rahoituskautteen verrattuna entistä vahvemmin tulosperusteista, ja politiikassa huomioidaan paikalliset olosuhteet, mikä erityisesti täällä pohjan perukoilla on merkittävää. Poliitikassa huomioidaan paikalliset olosuhteet ja myös tarpeet sekä samalla lisätään kestävyyttä. Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on älykäs, kestävä, kilpailukykyinen ja monipuolinen maataloussektori, joka varmistaa pitkällä tähtäimellä tämän ruokaturvan. Euroopan unionin yhteisellä maatalouspolitiikalla edistetään muun muassa ilmastotoimia, luonnonvarojen suojelua sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä.

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

17.43 Antti Kangas ps: Arvoisa puhemies! Tämä esitys vaikuttaa ulkopuolelta tarkasteltuna varsin kosmeettiselta ja pieneltä, mutta loppujen lopuksi tämä on alan toimijoille oleellinen ja hyvinkin merkittävä. Käytännössä tämä tilojen yhdistäminen tarkoittaa sitä, että erilaisia tilakokonaisuuksia, yhteenliittymiä ja muita on tähän asti eri alueilla kohdeltu hiukan eri tavoin ja hyvin pienilläkin osuuksilla tiloja on ajateltu olevan samaa toimijaa. Nyt kun tilojen määrä vähenee radikaalisti, viljelijöiden määrä vähenee radikaalisti ja erittäin hyviäkin tuotantoyksiköjä tulee ympäri Suomen vapaaksi, tulevat erilaiset viljelijäyhteenliittymät ja yritysyhteenliittymät omistamaan tiloja, ja kun lainsäädäntö on ollut epäselkeä siinä, mikä kokonaisuus on sama tila ja mikä ei, niin tällä esityksellä nyt selkiytetään sitä.

Tässä esityksessä ja valiokunnan mietinnössäkkin on selkeästi kirjoitettu se ulos, että käytännössä tosiasiallinen määräysvalta siellä tilalla ratkaisee sen, onko se yhdistettävä tila vai ei. Siellä on ollut aika monenlaisia epäselvyyksiä, hyvin pieniä prosenttiosuuksia, jopa parinkymmenen prosentin osuus jostain tilasta. On tulkittu, että se on sama tila, ja se tietenkin luonnollisesti, kun on erilaisia omistajatahoja taustalla, aiheuttaa aika hankalia tilanteita näin yrittämisen vapauden kautta. Mutta nyt tällä esityksellä tuodaan selkeys siihen, että johtajuus eli määräysvalta, yli 50 prosenttia omistuksesta, on se, millä ne tilat sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

ten yhdistetään tai ollaan yhdistämättä. Eli tämä esitys selkeästi parantaa tilannetta. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 178/2025 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.